Lieta Nr.142253012
1-2530-12/36

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
LIEPĀJAS TIESU NAMS

S P R I E D U M S
LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ

Liepājā 2012.gada 18.decembrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese Kristīne Brokane,

piedaloties pie administratīvās atbildības sauktās personas – sabiedrības ar ierobežotu atbildību *„/Nosaukums/”* pārstāvim *A.C.*,

iestādes – Valsts darba inspekcijas pārstāvjiem *D.Š.* un *A.S.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu, kas ierosināta pēc SIA *„/Nosaukums/”* (reģistrācijas Nr.*/reģistrācijas numurs/*) sūdzības par Valsts darba inspekcijas direktora 2012.gada 9.marta lēmumu Nr.04/231-01-03/670 „Par Kurzemes reģionālās Valsts darba inspekcijas 2011.gada 7.jūnija lēmuma Nr.12N-522-2011-005 par administratīvā soda uzlikšanu apstrīdēšanu”.

Aprakstošā daļa

[1] 2011.gada 13.aprīlī pulksten 13.25 Kurzemes reģionālās Valsts darba inspekcijas (turpmāk – Kurzemes RVDI) amatpersonas veica pārbaudi būvobjektā */adrese/*, nolūkā pārbaudīt darba tiesiskās attiecības. Par pārbaudes laikā konstatēto sastādīts akts „Par konstatētajiem faktiem (VDI-017-2)”, kurā fiksēts, ka četras personas (*A.K.*, *J.Ē.*, *Z.D.* un *A.D.*) veic remontu uz jumta mājai */adrese/*. Personas paskaidrojušas, ka nekādi līgumi no

darba devēja puses nav doti un parakstīti, būvobjektā strādā otro dienu, darba laiks noteikts no pulksten 08.00 līdz 17.00, darba samaksa – minimālā, darba uzraugs esot *E.B.*

2011.gada 18.maijā pulksten 15.20 Kurzemes RVDI inspektors SIA *„/Nosaukums/"* sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu AM Nr.014435 (turpmāk – Protokols), kurā norādīts, ka SIA *„/Nosaukums/"* 2011.gada 13.aprīlī pulksten 13.25 būvobjektā */adrese/*, nodarbināja personas bez rakstveidā noslēgtiem darba līgumiem.

2011.gada 7.jūnijā Kurzemes RVDI inspektors pieņēma lēmumu Nr.12N-522-2011-005 par administratīvā soda uzlikšanu (turpmāk – sākotnējais lēmums), ar kuru SIA *„/Nosaukums/"* par Darba likuma 40.panta pirmajā un sestajā daļā noteikto prasību pārkāpšanu saukta pie administratīvās atbildības un saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) 41.panta otro daļu sodīta ar naudas sodu Ls 750 apmērā.

Nepiekrītot sākotnējam lēmumam, SIA *„/Nosaukums/"* to apstrīdēja augstākā iestādē.

[2] 2012.gada 9.martā Valsts darba inspekcijas (turpmāk – Inspekcija) direktors pieņēma lēmumu Nr.04/231-01-03/670 „Par Kurzemes reģionālās Valsts darba inspekcijas 2011.gada 7.jūnija lēmuma Nr.12N-522-2011-005 par administratīvā soda uzlikšanu apstrīdēšanu" (turpmāk – Lēmums), ar kuru sākotnējais lēmums atstāts negrozīts.

Lēmums pamatots ar turpmāk norādītiem argumentiem.

[2.1] Uzņēmuma līguma raksturīga pazīme ir tā, ka ir noteikts konkrēts darba rezultāts. Uzņēmuma līguma priekšmets nevar būt vispārīga darba veikšana. Uzņēmuma līguma izpildi fiziska persona veic, izmantojot savus resursus. Atbilstoši uzņēmuma līguma būtībai darba izpildītājam nav jāpakļaujas pasūtītāja rīkojumiem un darba kārtībai un puses ir uzskatāmas par vienlīdzīgām. Arī tiesību doktrīnā ir norādīts, ka uzņēmuma līgums ir tuvs darba līgumam, galvenā atšķirība ir tāda, ka pēc uzņēmuma līguma ir jāsniedz konkrēts līgumā norādīts rezultāts, proti, uzņēmuma līguma priekšmets ir nevis darbs vispār, bet darba galarezultāta došana. Turklāt, ja personas, noslēdzot uzņēmuma līgumu, nav ievērojušas kaut vienu no Civillikuma 2212.panta būtiskajām sastāvdaļām, tad šādu līgumu nosaukt par uzņēmuma līgumu ir pretrunā ar spēkā esošajām tiesību normām.

[2.2] Judikatūrā atzītas Inspekcijas tiesības izvērtēt tiesisko attiecību saturu un noteikt, vai tās ir darba tiesiskās attiecības neatkarīgi no tiesisko attiecību dalībnieku viedokļiem. Darba līguma pazīme, kas to atšķir no citiem civiltiesiskajiem līgumiem, ir tā, ka persona uzņemas par atlīdzību veikt noteiktu darbu, pakļaujoties noteiktai darba kārtībai un darba devēja rīkojumiem. Izvērtējot nodarbināto personu 2011.gada 13.aprlī sniegtos paskaidrojumus, secināms, ka starp šīm personām un SIA *„/Nosaukums/"* pastāvošās tiesiskās attiecības satur darba tiesisko attiecību pazīmes, proti, darbs, ko personas veikušas, pakļaujoties noteiktai darba kārtībai, ir darbs vispār, nevis darbs, kas virzīts uz galarezultāta došanu. Līdz ar to SIA *„/Nosaukums/"* bija pienākums ar konkrētajām personām noslēgt rakstveida darba līgumus pirms darbinieki uzsākuši veikt darbu.

[2.3] Pieņemot sākotnējo lēmumu, amatpersona ir rīkojusies tiesiski un pamatoti, izvērtējot visus pierādījumus, tajā skaitā arī *G.R.* un *A.C.* paskaidrojumus. Tiesu praksē atzīts,

ka administratīvajā aktā ir jānorāda tikai tie argumenti, kuriem ir nozīme lietā, proti, kuri ir būtiski un kuri spēj ietekmēt attiecīgo tiesisko situāciju.

[2.4] Sākotnējā lēmumā ietvertie lietderības apsvērumi ir norādīti atbilstoši konkrētajai situācijai. Turklāt ir piemērots minimālais sods, par kuru lietderības apsvērumus jau ir izdarījis likumdevējs.

[3] 2012.gada 26.martā Administratīvajā rajona tiesā saņemta pie administratīvās atbildības sauktās personas – SIA *„/Nosaukums/"* sūdzība par Lēmumu. Sūdzība pamatota ar turpmāk norādītiem apsvērumiem.

[3.1] Ņemot vērā Darba likuma 28.panta otrajā daļā un 39.pantā noteikto, SIA *„/Nosaukums/"* bija pienākums noslēgt rakstveida darba līgumus gadījumā, ja pašnodarbinātās personas un SIA *„/Nosaukums/"* būtu vienojušies par darbu un darba samaksu, kā arī par darbinieka turpmāku pakļaušanos noteiktai darba kārtībai un darba devēja rīkojumiem. Līdz ar to Inspekcijai bija jāpārbauda minēto priekšnosacījumu esamība. Lietā nav neviena pierādījuma, kas apstiprinātu to, ka SIA *„/Nosaukums/"* ar konkrētajām pašnodarbinātajām personām būtu bijusi panākta vienošanās par turpmāku pakļaušanos noteiktai darba kārtībai un darba devēja rīkojumiem.

[3.2] Lietā esošie pierādījumi apstiprina, ka faktiski starp SIA *„/Nosaukums/"* un pašnodarbinātajām personām nav nodibinātas un nav pastāvējušas Darba likuma 28.panta otrajā daļā un 39.pantā noteiktās darba attiecības, bet ir noslēgtas un ir pastāvējušas uzņēmuma līguma attiecības atbilstoši Civillikuma 2212. – 2229.pantam, likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.pantam, likuma „Par valsts sociālo apdrošināšanu" 1.panta trešās daļas h) punktam un Ministru kabineta 2001.gada 27.marta noteikumu Nr.150 „Noteikumi par nodokļu maksātāju un nodokļu maksātāju struktūrvienību reģistrāciju Valsts ieņēmumu dienestā" 4. un 5.punktam.

Pusēm nebija nodoma dibināt darba tiesiskās attiecības, jo pašnodarbinātās personas nevēlējās atrasties darba attiecībās ar SIA *„/Nosaukums/"*, bet gan vēlējās sniegt noteikta satura izpildījumu par atlīdzību kā pašnodarbinātas personas, pašām organizējot un plānojot savu darbu, darba izpildei izmantojot savus materiālus, rīkus un instrumentus. Pašnodarbinātās personas neatradās ekonomiskā atkarībā no SIA *„/Nosaukums/"*, jo kā pašnodarbinātas personas sniedza pakalpojumus un saņēma atlīdzību arī no citām personām. SIA *„/Nosaukums/"* šīm personām nav noteikusi darba vai atpūtas vietas un laiku un tām nav noteikts pienākums ievērot uzņēmuma iekšējās kārtības noteikumus un rīkojumus, un nav konstatējamas arī citas līdzīgas pazīmes, kādas tās ir darba attiecībās starp darbinieku un darba devēju. Pie tam pašnodarbināto personu darbība nav notikusi citas personas vadībā vai kontrolē, tām bija tiesības piesaistīt darbu izpildē savu personālu vai izmantot citus apakšuzņēmējus. Pašnodarbinātajām personām bija izsniegta attiecīga pašnodarbinātās personas apliecība jau ilgāku laiku pirms pakalpojuma izpildes SIA *„/Nosaukums/"*.

[3.3] No sākotnējā lēmuma un Lēmuma satura ir konstatējams, ka iestāde nav vērtējusi lietā esošos pierādījumus, kā arī nav norādījusi, kādēļ netiek ņemti vērā SIA *„/Nosaukums/"* iesniegtie pierādījumi, līdz ar ko nav saprotama iestādes atsaukšanās uz LAPK 244.pantu. Lēmumā nav konstatējama tiesiska argumentācija tam, kāpēc pastāvējušās attiecības bija

atzīstamas tieši par darba attiecībām nevis par uzņēmuma līguma attiecībām. Iestāde pēc būtības nav noskaidrojusi, kādas attiecības starp pusēm faktiski ir pastāvējušas.

[3.4] Ievērojot, ka starp SIA *„/Nosaukums/"* un pašnodarbinātajām personām nepastāvēja darba tiesiskās attiecības, nav konstatējama LAPK 41.panta otrajā daļā paredzētā pārkāpuma objektīvā puse, līdz ar ko SIA *„/Nosaukums/"* darbībās nav konkrētā administratīvā pārkāpuma sastāva. Tādejādi secināms, ka iestāde, izskatot lietu, nav ievērojusi LAPK 285., 237., 239., 243., 244. un 272.pantā noteikto.

[4] Inspekcijas tiesai sniegtajos rakstveida paskaidrojumos sūdzību neatzīst, pamatojoties uz Lēmumā norādītajiem argumentiem.

[5] Tiesas sēdē SIA *„/Nosaukums/"* pārstāvis uzturēja sūdzību, pamatojoties uz tajā ietvertajiem argumentiem.

[6] Iestādes pārstāve tiesas sēdē sūdzību neatzina, pamatojoties uz Lēmumā izklāstīto argumentāciju.

Motīvu daļa

[7] Ar Lēmumu atzīts, ka SIA *„/Nosaukums/"* pārkāpusi Darba likuma 40.panta pirmās un sestās daļas prasības, par ko saukta pie administratīvās atbildības un sodīta saskaņā ar LAPK 41.panta otro daļu.

LAPK 41.panta otrā daļa noteic atbildību par tādas personas nodarbināšanu, ar kuru nav noslēgts darba līgums, proti, par darba līguma nenoslēgšanu rakstveida formā uzliek naudas sodu darba devējam (..) juridiskajai personai – no septiņsimt piecdesmit līdz piectūkstoš latiem.

Saskaņā ar Darba likuma 28.panta pirmo daļu darba devējs un darbinieks savstarpējās darba tiesiskās attiecības nodibina ar darba līgumu. Savukārt Darba likuma 39.pants noteic, ka darba līgums uzskatāms par noslēgtu ar brīdi, kad darbinieks un darba devējs ir vienojušies par veicamo darbu un darba samaksu, kā arī darbinieka turpmāku pakļaušanos noteiktai darba kārtībai un darba devēja rīkojumiem.

Darba likuma 40.panta pirmajā daļā noteikts, ka darba līgums slēdzams rakstveidā. Savukārt šī panta sestā daļa noteic, ka darba devējam ir pienākums gādāt par darba līgumu noslēgšanu rakstveidā un veikt noslēgto darba līgumu uzskaiti.

Atbilstoši Darba likuma 41.panta otrajai daļai, ja darbinieks un darba devējs vai vismaz viena no pusēm ir uzsākusi veikt nolīgtos pienākumus, rakstveida formai neatbilstošam darba līgumam ir tādas pašas tiesiskās sekas kā rakstveidā izteiktam darba līgumam.

Tātad no minētajām tiesību normām izriet, ka darba devējs ir saucams pie administratīvās atbildības, ja ir iestājies šāds apstākļu kopums: 1) darbinieks un darba devējs ir vienojušies par darba tiesisko attiecību nodibināšanu; 2) darbinieks ir uzsācis darbu saskaņā ar šādu vienošanos; 3) vienošanās nav noformēta rakstveidā.

Ievērojot minēto, lai atzītu, ka SIA *„/Nosaukums/”* pamatoti saukta pie administratīvās atbildības un sodīts pēc LAPK 41.panta otrās daļas, nepieciešams konstatēt, ka tā, būdama darba devējs, nodarbinājusi darbiniekus bez rakstveidā noslēgta darba līguma.

[8] Par pierādījumiem šajā lietā var kalpot turpmāk norādītie lietas materiāli.

[8.1] 2011.gada 11.aprīļa akts „Par konstatētajiem faktiem (VDI-017-1)” *(lietas 42.lapa)*. Aktā fiksēts, ka 2011.gada aprīlī, zvanot uz tālruņa numuru 26198944, telefonu pacēlis vīrietis, kurš uz jautājumu, vai tas būtu *E.B.*, atbildējis, ka jā. Kurzemes RVDI amatpersona, stādoties priekšā, uzdevusi jautājumu, vai viņam ir kāda saistība ar darbiniekiem, kuri strādā būvobjektā */adrese/*, uz ko *E.B.* paskaidrojis, ka viņam nekāda sakara ar šīm personām un būvobjektu neesot.

[8.2] 2011.gada 13.aprīļa akts „Par konstatētajiem faktiem (VDI-017-2)” *(lietas 40.lapa)*. Aktā fiksēts, ka četras personas (*A.K.*, *J.Ē.*, *Z.D.* un *A.D.*) veic remontu uz jumta mājai */adrese/*. Personas paskaidrojušas, ka nekādi līgumi no darba devēja puses nav doti un parakstīti, būvobjektā strādā otro dienu, darba laiks noteikts no pulksten 08.00 līdz 17.00, darba samaksa – minimālā, darba uzraugs esot *E.B.*

[8.3] Protokols *(lietas 23.-24.lapa)*. Protokolā norādīts, ka SIA *„/Nosaukums/”* 2011.gada 13.aprīlī pulksten 13.25 būvobjektā */adrese/*, nodarbināja personas bez rakstveidā noslēgtiem darba līgumiem.

[8.4] *A.D.* 2011.gada 13.aprīlī Kurzemes RVDI sniegts paskaidrojums *(lietas 35.lapa)*. Paskaidrojumā norādīts, ka strādā objektā otro dienu – maina jumta segumu, darba laiks ir no pulksten 08.00 līdz 17.00. Vienojies ar *E.B.*, ka darba samaksa būs minimālā. *A.D.* ir izņēmis pašnodarbinātā apliecību. Uz konkrēto brīdi nav noslēdzis ne rakstveida darba līgumu, ne arī kādu citu līgumu. Daļēji instrumentus iedevis *E.B.*

[8.5] *Z.D.* 2011.gada 13.aprīlī Kurzemes RVDI sniegts paskaidrojums *(lietas 36.lapa)*. Paskaidrojumā norādīts, ka strādā objektā */adrese/* otro dienu – maina mājai jumtu. Šo uzdevumu devis darba devējs *E.B.*, apgādājis arī ar darba instrumentiem. Ir vienošanās par minimālo darba algu. *Z.D.* ir izņēmis pašnodarbinātā apliecību, bet uz šo brīdi nav noslēdzis ne darba līgumu, ne uzņēmuma līgumu. Ir sarunāts ar *E.B.*, ka līgumu slēgs 2011.gada 14.aprīlī.

[8.6] *J.Ē.* 2011.gada 13.aprīlī Kurzemes RVDI sniegts paskaidrojums *(lietas 37.lapa)*. Paskaidrojumā norādīts, ka strādā objektā otro dienu, veicot celtniecības darbus – maina jumtu. Darba laiks noteikts no pulksten 08.00 līdz 17.00. Priekšnieks *E.B.* devis instrumentus, naglas, slotas. Vienojušies par minimālo mēnešalgu. *J.Ē.* ir izņēmis pašnodarbinātā apliecību, bet uz šo brīdi nav noslēgts darba līgumu. Sarunāts, ka līgums tiks slēgts 14.aprīlī.

[8.7] *A.K.* 2011.gada 13.aprīlī Kurzemes RVDI sniegts paskaidrojums *(lietas 38.lapa)*. Paskaidrojumā norādīts, ka strādā būvobjektā otro dienu, veic celtnieka darbu, maina jumtu, darba laiks no pulksten 08.00 līdz 17.00. Priekšnieks *E.B.* ir iedevis darba instrumentus – naglas, slotu. Vienojušies par minimālo darba samaksu. *A.K.* ir izņēmis pašnodarbinātā apliecību, uz šo brīdi darba līgums nav noslēgts. Līguma tiks slēgts 14.aprīlī.

[8.8] *A.D.* 2011.gada 13.aprīlī sastādīts paskaidrojums *(lietas 32.lapa)*. Paskaidrojumā norādīts, ka 12.aprīlī panākta mutiska vienošanās ar SIA *„/Nosaukums/”* par būvdarbu izpildi

/adrese/, norunājot, ka 2011.gada 14.aprīlī tiks noslēgti uzņēmuma līgumi starp uzņēmumu un pasūtītāju, kā arī attiecīgi starp uzņēmumu un pašnodarbinātajiem. Bija paredzēts darbus uzsākt ne ātrāk kā 2011.gada 14.aprīlī, bet 13.aprīlī nolemts objektu apsekot, veicot arī jumta seguma daļēju atsegšanu, lai konstatētu jumta konstrukciju patieso stāvokli. Minētais veikts bez uzņēmuma ziņas. Pirms līguma parakstīšanas vēlējušies pārliecināties, vai tāmēs ir iekļauts objektīvs un patiess izpildāmo darbu apjoms, ko, neatsedzot jumtu, nevar precīzi noteikt.

[8.9] *J.Ē.* 2011.gada 13.aprīlī sastādīts paskaidrojums *(lietas 33.lapa)*. Paskaidrojumā norādīts analogs apstākļu izklāsts *A.D.* 2011.gada 13.aprīlī sastādītā paskaidrojumā norādītajam.

[8.10] Fotoattēli *(lietas 68.-70.lapa)*.

[8.11] 2011.gada 14.aprīlī noslēgtie līgumi, proti:

1) Līgums Nr.0104/11 (lietas 45.-47.lapa). Saskaņā ar līgumu *D.Š.* (pasūtītājs) uzdod, bet SIA *„/Nosaukums/"* (būvuzņēmējs) apņemas ar saviem materiāliem, darba rīkiem, ierīcēm un darbaspēku veikt dakstiņu jumta seguma noņemšanu un ieklāšanu pasūtītājam piederošai ēkai */adrese/*;

2) Būvuzņēmējlīgums Nr.03/11 *(lietas 48.-50.lapa)*. Saskaņā ar līgumu SIA *„/Nosaukums/"* (pasūtītājs) pasūta un *A.K.* (izpildītājs) apņemas veikt ēkas dakstiņu jumta seguma noņemšanu un ieklāšanu */adrese/*, atbilstoši pasūtītāja pasūtījumam;

3) Būvuzņēmējlīgums Nr.05/11 *(lietas 52.-54.lapa)*. Saskaņā ar līgumu SIA *„/Nosaukums/"* (pasūtītājs) pasūta un *J.Ē.* (izpildītājs) apņemas veikt ēkas dakstiņu jumta seguma noņemšanu un ieklāšanu */adrese/*, atbilstoši pasūtītāja pasūtījumam;

4) Būvuzņēmējlīgums Nr.04/11 *(lietas 56.-58.lapa)*. Saskaņā ar līgumu SIA *„/Nosaukums/"* (pasūtītājs) pasūta un *Z.D.* (izpildītājs) apņemas veikt ēkas dakstiņu jumta seguma noņemšanu un ieklāšanu */adrese/*, atbilstoši pasūtītāja pasūtījumam;

5) Būvuzņēmējlīgums Nr.02/11 *(lietas 60.-62.lapa)*. Saskaņā ar līgumu SIA *„/Nosaukums/"* (pasūtītājs) pasūta un *A.D.* (izpildītājs) apņemas veikt ēkas dakstiņu jumta seguma noņemšanu un ieklāšanu */adrese/*, atbilstoši pasūtītāja pasūtījumam.

[8.12] 2011.gada 18.aprīļa akts „Par konstatētajiem faktiem (VDI-017-1)" *(lietas 41.lapa)*. Aktā fiksēts, ka 2011.gada 18.aprīlī, sazvanoties ar *A.K.*, noskaidrots, ka ar viņu un pārējiem darbiniekiem līgumus noslēgusi SIA *„/Nosaukums/"*.

[8.13] *A.K.*, *J.Ē.*, *Z.D.* un *A.D.* SIA *„/Nosaukums/"* izrakstītie rēķini par veiktajiem darbiem objektā */adrese/ (attiecīgi lietas 71., 80., 77., 74.lapa)*.

[8.14] SIA *„/Nosaukums/"* konta */konta numurs/* izraksts *(lietas 83.-84.lapa)* un Maksāšanas uzdevumi *(lietas 85.-88.lapa)*, no kuriem redzams, ka SIA *„/Nosaukums/" A.K.*, *J.Ē.*, *Z.D.* un *A.D.* pārskaitījusi izrakstītajos rēķinos minētās naudas summas.

[8.15] *G.R.* 2011.gada 27.aprīlī Kurzemes RVDI sniegts paskaidrojums *(lietas 34.lapa)*. Paskaidrojumā norādīts, ka *E.B.* strādā SIA *„/Nosaukums/"* kā darba vadītāja palīgs (ar līgumu). Līgumi ar konkrētajiem nodarbinātajiem tika noslēgti ar 2011.gada 14.aprīli, jo tā vienojušies par darbu uzsākšanu. SIA *„/Nosaukums/"* darba instrumentus konkrētajā objektā darbiniekiem nav izsniegusi. Nodarbinātie par savu darba laiku ir atbildīgi paši, jo ir pašnodarbinātie. Nodarbinātie atradās objektā priekšlaicīgi pēc pašu iniciatīvas.

[8.16] SIA *„/Nosaukums/”* pilnvarotā pārstāvja *A.C.* 2011.gada 18.maijā sastādīts paskaidrojums *(lietas 31.lapa)*. Paskaidrojumā norādīts, ka iztrūkst administratīvā pārkāpuma sastāva pazīmes, kas norādītu uz personu nodarbināšanu, nenoslēdzot rakstveida darba līgumus. Ar objektā konstatētajām personām SIA *„/Nosaukums/”* nevēlējās dibināt darba tiesiskās attiecības, to nevēlējās arī minētās personas. Ar šīm personām vēlāk tika noslēgti uzņēmuma līgumi, kuriem tika pievienotas arī pašnodarbināto apliecības. Personas tika nolīgtas konkrēta darba izpildei, darbu personas izpildīja pamatā ar saviem darba rīkiem, paši organizējot darba izpildi objektā un paši nodrošinot darba un elektrodrošību. Par izpildīto būvniecības pakalpojumu personām tika izmaksāta atlīdzība, no kuras nodokļus un sociālās iemaksas minētās personas aprēķināja un valsts budžetā maksāja pašas.

[8.17] SIA *„/Nosaukums/”* pilnvarotā pārstāvja *A.C.* 2011.gada 7.jūnijā sastādīts paskaidrojums *(lietas 30.lapa)*. Paskaidrojumā norādīts, ka uzņēmuma vainu izdarītajā pārkāpumā neatzīst. Uzņēmumam nebija nodoma ar konkrētajām personām dibināt darba tiesiskās attiecības un tādas netika nodibinātas arī vēlāk. Sākotnējā lēmuma motīvu daļa nesatur faktu konstatāciju par darba attiecību pastāvēšanu starp uzņēmumu un personām. Šādus faktus nesatur arī personu sākotnējie paskaidrojumi, no kuriem tieši pretēji ir konstatējams, ka personas ir bijušas reģistrētas Valsts ieņēmumu dienestā kā pašnodarbinātas personas. Minētās personas arī saskaņā ar noslēgtajiem uzņēmuma līgumiem izpildīja pakalpojumu, atlīdzība ir izmaksāta, pamatojoties uz šo personu izsniegtajiem rēķiniem. Atlīdzības summā ietilpa arī nodokļi, kurus aprēķina un budžetā maksā pats pašnodarbinātais. Atsevišķus instrumentus šīm personām izsniedza arī uzņēmums, taču pamatā visi instrumenti un iekārtas bija pašiem pašnodarbinātajiem.

[8.18] Nodokļa maksātāja reģistrācijas apliecības, un konkrēti: 1) *A.K.* 2011.gada 4.janvārī izsniegta apliecība CR Nr.*/apliecības numurs/ (lietas 51.lapa)*; 2) *J.Ē.* 2010.gada 29.decembrī izsniegta apliecība CR Nr.*/apliecības numurs/ (lietas 55.lapa)*; 3) *Z.D.* 2010.gada 9.novembrī izsniegta apliecība CR Nr.*/apliecības numurs/ (lietas 59.lapa)*; 4) *A.D.* 2010.gada 10.novembrī izsniegta apliecība CR Nr.*/apliecības numurs/ (lietas 63.lapa).*

[8.19] SIA *„/Nosaukums/”* sūdzībā par sākotnējo lēmumu norādītais *(lietas 25.-29.lapa).*

[9] Izvērtējot lietā esošos pierādījumus un uzklausot lietas dalībnieku paskaidrojumus, tiesa secina, ka SIA *„/Nosaukums/”* bija pienākums ar *A.K., J.Ē., Z.D.* un *A.D.* noslēgt darba līgumus. Lietā esošo Būvuzņēmējlīgumu mērķis neatbilst tai faktiskajai situācijai, kāda konstatēta ar pierādījumiem lietā.

[10] Saskaņā ar Latvijas Republikas Civillikuma 2178.pantu ar darba līgumu viena puse uzņemas strādāt otrai darbu par atlīdzību. Kā noteic Latvijas Republikas Civillikuma 2179.panta otrā daļa, ja saistības mērķis ir nevis darbs vispār, bet kāds noteikts darba rezultāts, tad līgums par to nav uzskatāms par darba līgumu bet par uzņēmumu. Latvijas Republikas Civillikuma 2212.panta pirmā daļa noteic, ka ar uzņēmuma līgumu viena puse uzņemas izpildīt otrai par zināmu atlīdzību ar saviem darba rīkiem un ierīcēm kādu pasūtījumu, izgatavot kādu lietu vai izvest galā kādu pasākumu.

Tātad uzņēmuma līguma mērķis ir virzīts uz konkrētu rezultātu, savukārt darba līguma mērķis ir darbs pats par sevi. Uzņēmējs attiecībās ar pasūtītāju ir daudz patstāvīgāks, uzņēmējam nav saistoši darba devēja iekšējie kārtības noteikumi, darba devēja rīkojumi, jo uzņēmējam neveidojas saistības ar darba devēju, bet gan ar pasūtītāju.

[11] Tiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumā starp SIA *„/Nosaukums/”* un *A.K.*, *J.Ē.*, *Z.D.* un *A.D.* pastāvošās attiecības ir uzskatāmas par darba tiesiskajām attiecībām. Šādu secinājumu tiesa pamato ar turpmāk norādītiem argumentiem.

[11.1] Visas četras personas (*A.K.*, *J.Ē.*, *Z.D.* un *A.D.*), sākotnēji sniedzot paskaidrojumus Inspekcijas pārstāvei 2011.gada 13.aprīlī, norādījušas konkrētu darba laiku, darba samaksu, par kādu vienojušies, ka arī norādījušas, ka saņēmušas darba instrumentus. Minētie paskaidrojumi liecina par to, ka visas četras personas savu veikto darbu uzskatīja par darbu Darba likuma izpratnē. Lai arī visi ir norādījuši, ka viņiem ir pašnodarbināto apliecības, neviens nav norādījis, ka viņš kā pašnodarbinātais uz līguma pamata veic konkrēta pasūtījuma izpildi. Turklāt pārbaudes brīdī nebija noslēgts nekāds civiltiesisks līgums.

Lielāka ticamība ir piešķirama tieši tiem paskaidrojumiem, ko personas sniegušas līdz brīdim, kad tām ir bijis laiks apdomāties par sniegto paskaidrojumu sekām un apdomāt paskaidrojumu saturu, lai izvairītos no atbildības vai palīdzētu no atbildības izvairīties citai personai – konkrētajā gadījumā SIA *„/Nosaukums/”*. Līdz ar to tiesa kritiski vērtē *A.D.* un *J.Ē.* parakstītos paskaidrojumus, kas Inspekcija iesniegti vēlāk. Tā kā tie sagatavoti datordrukā un abi ir identiski, pastāv iespēja, ka tekstu nemaz nav rakstījušas pašas personas, bet gan parakstījušas jau gatavu SIA *„/Nosaukums/”* sagatavotu tekstu.

[11.2] Konkrētajā gadījumā nav izšķirošas nozīmes, ka visas četras personas tiešām ir pašnodarbinātās personas, jo šādas apliecības esamība nav šķērslis dibināt darba tiesiskās attiecības, ja konkrētās attiecības dibināmas kā darba tiesiskās attiecības. Tiesas ieskatā, ja persona būtu nolēmusi kļūt par pašnodarbināto personu un piedāvāt savus pakalpojumus būvniecības sfērā, tā noteikti būtu informēta par attiecīgo kārtību un spētu precīzi norādīt, kādus pakalpojumus kā pašnodarbinātā persona tā sniedz. Savukārt konkrētajā gadījumā no visu četru personu paskaidrojumiem izriet, ka tās sevi uzskata par darbiniekiem. Turklāt veicamais darbs pēc savas būtības neatbilst uzņēmuma līguma piemērošanas nosacījumiem. Četras personas veica jumta seguma nomaiņu. No lietas materiālos nav konstatējams, kāda tieši ir bijusi katras personas konkrētā apņemšanās, proti, kādu konkrētu uzdevumu tā apņēmusies veikt. Tā kā visu personu kopīgs uzdevums ir veikt jumta seguma nomaiņu, secināms, ka visas šīs četras personas SIA *„/Nosaukums/”* vārdā izpilda SIA *„/Nosaukums/”* uzņemtās saistības pret *D.Š.*, proti, veikt dakstiņu jumta seguma noņemšanu un ieklāšanu atbilstoši starp SIA *„/Nosaukums/”* un *D.Š.* noslēgtajam līgumam.

[11.3] Nevar piekrist SIA *„/Nosaukums/”* uzskatam, ka tikai no SIA *„/Nosaukums/”* un visu četru personu gribas ir atkarīgs, vai tiks noslēgts uzņēmuma vai darba līgums. Darba devējam ir pienākums ievērot normatīvos aktus un attiecību noformēšanā izmantot to līguma veidu, kāds attiecīgajā situācijā ir piemērojams pēc būtības. Inspekcijai ir tiesības pārbaudīt arī tādus līgumus, kas nav nosaukti par darba līgumiem un secināt, ka darba devējs ir pārkāpis normatīvos aktus, neizmantojot konkrētajās attiecībās tādu līguma formu, kādu paredz

normatīvie akti. Valsts darba inspekcijas likuma 3.panta pirmā daļa noteic, ka Inspekcija īsteno valsts uzraudzību un kontroli darba tiesisko attiecību jomā. To, vai tiesiskās attiecības ir darba tiesiskās attiecības, noteic Inspekcija neatkarīgi no tiesisko attiecību dalībnieku viedokļiem. Pretējā gadījumā Inspekcijas darbs būtu paralizēts, jo ikreiz, kad tā mēģinātu īstenot savus kontroles pasākumus, tiesisko attiecību dalībnieki celtu ierunu par to, ka attiecības nav darba tiesiskās attiecības. Tiesību normas saturs ir noskaidrojams objektīvi, tā, lai tās iedarbība būtu pilnīga un atbilstu ar normu aizsargātās vērtības pilnīgai sasniegšanai.

Inspekcija ir tiesīga iejaukties tiesiskajās attiecībās arī tad, ja tiesisko attiecību dalībnieki neizrāda subjektīvu vēlmi pēc tās. Tas ir pamatoti, jo likums neprasa Inspekcijas darbības pieļaujamībai kontrolējamo personu piekrišanu *(sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta rīcības sēdes 2010.gada 20.septembra lēmuma lietā SKA – 662/2010 7.un 9.punktu*).

[11.4] Saskaņā ar starp SIA *„/Nosaukums/”* un *D.Š.* noslēgtā līguma 1.punktu SIA *„/Nosaukums/”* ir apņēmusies ar saviem materiāliem, darba rīkiem, ierīcēm un darbaspēku veikt pasūtīto darbu. Atbilstoši 9.punktam SIA *„/Nosaukums/”* uzņemas atbildību par saviem darbiniekiem. No līguma nav secināms, ka SIA *„/Nosaukums/”* darbosies tikai kā starpnieks, piesaistot citus apakšuzņēmējus, tieši pretēji noslēgtais līgums paredz, ka darbus veiks SIA *„/Nosaukums/”* ar saviem darbiniekiem.

[11.5] Saskaņā ar *A.K., J.Ē., Z.D.* un *A.D.* paskaidrojumiem tie darbojas *E.B.*, kas ir SIA *„/Nosaukums/”* darbinieks, uzraudzībā, *E.B.* arī iedevis instrumentus, kā arī notikusi vienošanās par minimālo darba algu. Tātad personas strādā SIA *„/Nosaukums/”* vadībā un kontrolē, tiem tiek doti darba rīki un norādījumi, kad un kas jādara.

[11.6] No tā, ka personas uz attiecīgo brīdi tiek nodarbinātas vienā konkrētā objektā un darba rezultāts būs jumta seguma maiņa, nenozīmē, ka tas noteikti uzskatāms par konkrēta pasūtījuma izpildi. Konkrētu pasūtījumu izpilda SIA *„/Nosaukums/”*, bet attiecīgās personas strādā SIA *„/Nosaukums/”* labā, lai pasūtījums tiktu izpildīts. Līdz ar to attiecības starp SIA *„/Nosaukums/”* un *A.K., J.Ē., Z.D.* un *A.D.* ir darba tiesiskās attiecības.

Nebūtu pareizi apgalvot, ka darba līgumā darba devējam nav svarīgs darba galarezultāts, piemēram, cik izstrādājumu un kādā kvalitātē strādnieks izgatavo maiņā. Taču parasti darba līgumā veicamais darbs ir noteikts daudz vispārīgāk un pieļauj izmaiņas pēc darba devēja gribas *(Civillikuma komentāri. Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K.Torgana vispārīgā zinātniskā redakcijā. Rīga. Mans īpašums. 1998. 524.lpp.)*.

Konkrētajā gadījumā secināms, ka SIA *„/Nosaukums/”* vienojusies par konkrētu darba laiku, kad personas strādā, personas veic konkrēti tādu darbu, kā norāda SIA *„/Nosaukums/”* un ar tās nodrošinātiem instrumentiem. Secināms, ka personas pakļaujas SIA *„/Nosaukums/”* pārstāvja dotajiem rīkojumiem, kas un kad tieši jādara. No lietas materiāliem nav konstatējams, ka personas pašas pieņemtu lēmumu, kad un ko darīt un ar kādiem materiāliem.

[11.8] Personu brīvību privāttiesiskajās attiecībās nereti ierobežo imperatīvas publiski tiesiska rakstura normas. Tādā gadījumā attiecīgajās privāttiesiskajās attiecībās šīs normas ir jāņem vērā, kā arī attiecīgos gadījumos jāpakļauj minētās attiecības valsts iestāžu kontrolei – konkrētajā gadījumā Inspekcijas kontrolei. Attiecīgajā gadījumā Inspekcija ir veikusi šo attiecību kontroli un secinājusi, ka SIA *„/Nosaukums/”* attiecības ar *A.K., J.Ē., Z.D.* un *A.D.* ir

darba tiesiskās attiecības un SIA *„/Nosaukums/”* nav ievērojusi Darba likumā 40.panta pirmās un sestās daļas prasības, tādējādi izdarot LAPK 41.panta otrajā daļā paredzēto pārkāpumu, par ko pamatoti saukta pie administratīvās atbildības.

[12] Tiesa lietā nekonstatē apstākļus, kas var kalpot par pamatu administratīvā soda atcelšanai vai pārkāpuma atzīšanai par maznozīmīgu. SIA *„/Nosaukums/”* ir piemērots minimālais tiesību normas sankcijā paredzētais naudas sods, tādējādi Inspekcijai papildus lietderības apsvērumi attiecībā uz naudas soda apmēru nebija jāizdara. Lietderības apsvērumus jau izdarījis pats likumdevējs, prezumējot, ka paredzētais sods ir atbilstošs un samērīgs izdarītajam pārkāpumam.

[13] Ņemot vērā ekonomijas principu, tiesa ir iepazinusies un uzklausījusi visus SIA *„/Nosaukums/”* sūdzībā izvirzītos argumentus, taču spriedumā izvērtējusi tikai tos, kuriem ir nozīme lietas izlemšanā pēc būtības. Pārējos SIA *„/Nosaukums/”* argumentus tiesa detalizēti nevērtēs.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.[12]panta otrās daļas 1.punktu, 289.[17]panta pirmo daļu un 289.[18]panta pirmo daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

atstāt negrozītu Valsts darba inspekcijas direktora 2012.gada 9.marta lēmumu Nr.04/231-01-03/670 „Par Kurzemes reģionālās Valsts darba inspekcijas 2011.gada 7.jūnija lēmuma Nr.12N-522-2011-005 par administratīvā soda uzlikšanu apstrīdēšanu”, bet SIA *„/Nosaukums/”* (reģistrācijas Nr.*/reģistrācijas numurs/*) sūdzību noraidīt.

Spriedumu var pārsūdzēt Kurzemes apgabaltiesā 10 darba dienu laikā no sprieduma paziņošanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Liepājas tiesu namā.

Tiesnese K.Brokane